

Posudek bakalářské práce Kateřiny Peškové Kolísání v rodě u vybraných českých toponym zakončených na měkkou či obojetnou souhlásku

Bakalářská práce Kateřiny Peškové se věnuje názvům obcí, které podle dostupných jazykových příruček (Zeměpisná jména v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Místní jména na Moravě a ve Slezsku, Naše místní jména, Místní jména v Čechách) kolísají v rodě. Ke zpracování problematiky přistoupila velmi komplexně – sestavila seznam těchto jmen včetně uvedených rodových specifikací z dostupných příruček, zkoumala jejich rod s pomocí textů Českého národního korpusu, vyhledávala užití jmen obcí na jejich internetových stránkách a také sestavila dotazník, který měl ukázat, zda jména v příručkách uváděná jako kolísající tuto charakteristiku vykazují i v současnosti, případně v jakém rozsahu.

Součástí práce je seznam všech jmen, které autorka našla v příručkách jako kolísající v rodě, a také základní statistiky pro provedené dotazníkové šetření včetně odpovědí na jednotlivé položky.

Práci hodnotím kladně zvláště s ohledem na právě zmíněnou šíři zpracované problematiky, s ohledem na sestavení seznamu jmen obcí i s ohledem na značnou samostatnost při nalezení tohoto tématu, zájmu o něj a hledání cesty k jeho zpracování.

Nicméně je třeba zmínit i některé nedostatky, které práce má. Metodologicky je práce, zejména co se týče práce s korpusovými daty a dotazníku, poněkud nedotažená. Při použití korpusových dat jistě bylo vzhledem k speciální problematice lepší užít co nejširší bázi, tedy nejen SYN 2010. U dotazníku zase postrádám jakoukoli zmínku o předvýzkumu, který by např. ukázal, že položka požadující doplnění jména *Zliv* je nevhodná, protože příliš komplikovaná (znění položky: *Projetím z Mydlovarů (Zliv) se dostanete do Hluboké nad Vltavou.*). Také by bylo vhodné, kdyby autorka měla nějaký podklad pro to, která jména jsou lépe známá (a která tedy chce do dotazníku zařadit) a která jsou pro respondenty spíše neznámá. Dobré by bylo také uvést, na základě čeho se autorka rozhodla, kolik položek a jak řazených dotazník bude mít. Další nevýhodou představeného výzkumu je fakt, že má jen velmi vágně definován svůj cíl a vzorek je naprosto nevyvážený. Autorka si je naprosto nevyváženosti svého vzorku vědoma, na druhou stranu s ní ale nijak nepracuje při vyhodnocování výsledků – čtenáře by např. zajímalo, odkud pocházeli respondenti, kteří užili zadaná jména v mužském (tedy očekávaně nepreferovaném) rodě. Na základě výsledků – u jmen *Bystřc* a *Želeč* byl mužský rod při úkolu s doplňováním shodného přívlastku tvořeného tvrdým adjektivem přítomen ve 30 % odpovědí – bychom také očekávali hlubší rozbor situace – čím to může být dáno, protože v Čechách, odkud byla většina respondentů, se čeká spíše femininní podoba atd.

Dále není zřejmé, proč autorka nezahrnuje do tabulky údaje o rodu, které zjistila z užívání jmen na internetových stránkách obcí, ani proč nijak neshrnuje, u jakých jmen jsou již podle jejího průzkumu údaje v příručkách zastaralé. (I když je na druhou stranu pravda, že takové tvrzení by vyžadovalo mnohem rozsáhlejší dotazníkové nebo terénní šetření.)

V abstraktu práce bych ocenila uvedení konkrétních výsledků, ke kterým práce došla. Oceňuji kvalitu anglického překladu abstraktu.

Po formální stránce je práce nedopracovaná zejména s ohledem na velké množství interpunkčních chyb, ostatních chyb je už méně, ale přesto se vyskytují (např. *respondenti byly*, s. 37; *Místní jména v Čechách a Místní jména na Moravě a ve Slezsku jsou velmi rozsáhlými díly, zabývající se historií obcí*, s. 46). Na nejednom místě také při čtení ruší formulační neobratnosti (např. *řečník místo mluvčí* v abstraktu, *Jungmannův Slovník naučný [...] další jejich deklinaci používá dle různých vzorů*, s. 14; *některá toponyma v rodě kolísají, což má většinou historický význam*, s. 35, o ČNK se opakovaně mluví jako o internetových stránkách, a používá se proto vazba „na ČNK“, např. s. 18). Naopak přehledně se pracuje s kurzivou a citacemi, také typograficky je práce zvládnutá.

Celkově s ohledem na vše dosud řečené doporučuji práci k obhajobě a navrhuji hodnocení velmi dobře nebo dobře v závislosti na průběhu obhajoby.

V Praze 27. 1. 2015